

ZAKON O OPŠTOJ BEZBJEDNOSTI PROIZVODA

Sl. glasnik BiH br. 102/2009

GLAVA I - OPŠTE ODREDBE

Član 1

(Cilj i obim)

- (1) Ovim zakonom uređuje se opšta bezbjednost proizvoda koji su stavljeni na tržište, kriterijumi za ocjenjivanje usklađenosti sa opštim zahtjevom za bezbjednost, te obaveze proizvođača i distributera.
- (2) Ovaj zakon primjenjuje se na sve proizvode definisane u članu 2. tačka a) ovog zakona, osim na proizvode čiji su zahtjevi za bezbjednost uređeni važećim posebnim propisima Bosne i Hercegovine.
- (3) Ako posebnim propisima iz stava (2) ovog člana nisu obuhvaćene sve vrste i kategorije rizika koje proizvod može predstavljati, ovaj zakon se primjenjuje na te proizvode samo u odnosu na te vrste i kategorije rizika.
- (4) Ako posebnim propisima iz stava (2) ovog člana nisu uređene obaveze proizvođača i distributera, u tom slučaju se primjenjuju odredbe ovog zakona.
- (5) Ispunjavanjem obaveza propisanih ovim zakonom ne isključuje se odgovornost proizvođača za štetu nastalu od proizvoda sa nedostatkom u smislu propisa kojima je uređena ta odgovornost.

Član 2

(Definicije)

Pojmovi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) 1) Proizvod je svaki neprehrambeni proizvod koji je namijenjen potrošačima ili koji bi u razumno predvidljivim uslovima mogli upotrijebiti potrošači, čak i ako im nije direktno namijenjen, a koji je isporučen ili učinjen dostupnim, uz plaćanje ili besplatno u okviru neke trgovačke djelatnosti, uključujući i proizvod isporučen ili učinjen dostupnim u okviru pružanja usluga, bez obzira na to da li je nov, upotrijebljen ili prepravljen.
- 2) Ova definicija proizvoda ne odnosi se na polovne proizvode koji se dobavljaju kao antikviteti ili na proizvode koji zahtijevaju popravku ili prepravku prije upotrebe, pod uslovom da dobavljač u tom smislu jasno obavijesti lice kojem dostavlja dati proizvod.
- b) Bezbjedan proizvod je svaki proizvod koji u uobičajenim ili razumno predvidljivim uslovima upotrebe, uključujući trajanje i, po potrebi, stavljanje u upotrebu i zahtjeve za ugradnju i održavanje, ne predstavlja nikakav rizik ili samo najmanji rizik spojiv sa upotrebom proizvoda, a koji se smatra prihvatljivim i saglasnim sa visokim nivoom zaštite bezbjednosti i zdravlja ljudi, posebno uzimajući u obzir sljedeće elemente:
 - 1) karakteristike proizvoda, posebno njegov sastav, pakovanje, uputstva za sklapanje, te, po potrebi, ugradnju i održavanje,
 - 2) uticaj proizvoda na druge proizvode u slučaju kad se razumno može predvidjeti da će se on upotrebljavati sa drugim proizvodima,
 - 3) predstavljanje proizvoda, njegovo označavanje, upozorenja i uputstva za njegovu upotrebu i odlaganje nakon upotrebe i sve druge oznake ili obavještenja koja se odnose na taj proizvod,
 - 4) kategorije potrošača izloženih riziku kad upotrebljavaju određeni proizvod, posebno djecu i starije osobe.Mogućnost da se kod proizvoda postigne viši nivo bezbjednosti ili dostupnost proizvoda koji predstavljaju niži stepen rizika, ne može biti osnov da bi se proizvod smatrao opasnim.
- c) Opasan proizvod je svaki proizvod koji nije u skladu sa definicijom bezbjednog proizvoda iz tačke b) ovog člana.
- d) Ozbiljan rizik je svaki rizik koji zahtijeva brzo djelovanje nadležnih organa u Bosni i Hercegovini, uključujući i rizik čije posljedice nisu trenutne.
- e) Proizvođač je:
 - 1) svako pravno lice, ili preduzetnik ili fizičko lice sa sjedištem odnosno prebivalištem u Bosni i Hercegovini koje se bavi izradom, doradom ili preradom proizvoda i svako drugo lice koje se predstavlja kao proizvođač, stavlajući na proizvod svoje ime, žig ili drugi znak razlikovanja,
 - 2) predstavnik proizvođača, ako proizvođač nema sjedište, odnosno prebivalište u Bosni i Hercegovini, ili uvoznik proizvoda, ako proizvođač nema predstavnika proizvođača sa sjedištem odnosno prebivalištem u Bosni i Hercegovini,
 - 3) drugo pravno lice, ili preduzetnik ili fizičko lice u lancu snabdijevanja, koje obavlja trgovinu i/ili trgovačke usluge, u mjeri u kojoj njegova aktivnost može uticati na bezbjednosne karakteristike proizvoda.
- f) Distributer je svako pravno lice, ili preduzetnik ili fizičko lice koje obavlja trgovinu i/ili trgovinske usluge i koje u lancu snabdijevanja svojom aktivnošću ne utiče na bezbjednosne karakteristike proizvoda.

- g) Povrat proizvoda od potrošača podrazumijeva svaku mjeru usmjerenu na vraćanje opasnog proizvoda koji je proizvođač ili distributer već isporučio ili ga učinio dostupnim potrošaču.
- h) Povlačenje proizvoda sa tržišta podrazumijeva svaku mjeru usmjerenu na sprečavanje distribucije i izlaganja, te nuđenje opasnog proizvoda potrošačima.
- i) Opasna imitacija je opasan proizvod obmanjujućeg izgleda, koji nije prehrambeni proizvod, ali svojim oblikom, mirisom, bojom, spoljašnjim izgledom, pakovanjem, oznakama, obimom ili veličinom liči ili podsjeća na prehrambeni proizvod, tako da postoji mogućnost da ga potrošači, posebno djeca, ne razlikuju od prehrambenog proizvoda i stave ga u usta, sisaju ili progutaju, što može predstavljati opasnost i izazvati npr. gušenje, trovanje te perforiranje ili opstrukciju probavnog trakta.
- j) Evropski standard je standard koji su usvojila evropska tijela za standardizaciju i dostupan je javnosti.
- k) Stavljanje proizvoda na tržište je prva radnja kojom se proizvod stavlja na raspolaganje, uz naplatu ili besplatno, prvi put na tržište Bosne i Hercegovine, sa namjerom distribucije ili upotrebe na tržištu Bosne i Hercegovine.
- l) Stavljanje proizvoda u upotrebu podrazumijeva trenutak kada krajnji korisnik prvi put upotrijebi proizvod u Bosni i Hercegovini.
- m) Nadzor nad tržištem podrazumijeva cjelokupan sistem mjera, postupaka i radnji koje se sprovode kako bi se obezbijedilo da proizvodi koji su stavljeni na tržište ili u upotrebu budu usklađeni sa propisanim kriterijumima iz ovog zakona, s ciljem ispunjenja zahtjeva za opštu bezbjednost.

GLAVA II - ZAHTJEVI ZA OPŠTU BEZBJEDNOST PROIZVODA I KRITERIJUMA ZA OCJENJIVANJE USKLAĐENOSTI

Član 3

(Zahtjev za opštu bezbjednost proizvoda)

Proizvođač je obavezan da na tržište stavlja samo bezbjedne proizvode.

Član 4

(Zahtjevi za opasne imitacije)

Nije dozvoljeno proizvoditi, stavljanje na tržište, uvoziti ili izvoziti opasne imitacije iz člana 2. tačka i) ovog zakona.

Član 5

(Usklađenost sa propisima i standardima)

- (1) Proizvod se smatra bezbjednim ako ispunjava sve bezbjednosne i zdravstvene zahtjeve utvrđene posebnim propisima koji se primjenjuju na teritoriji Bosne i Hercegovine za taj proizvod.
- (2) Pretpostavlja se da je proizvod bezbjedan, u pogledu rizika i kategorija rizika, ako ispunjava zahtjeve bosanskohercegovačkih standarda, kojima se preuzimaju evropski standardi.
- (3) Listu standarda iz stava (2) ovog člana objavljuje Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine u "Službenom glasniku BiH".

Član 6

(Ostali kriterijumi za ocjenjivanje usklađenosti)

U slučajevima koji nisu obuhvaćeni članom 5. ovog zakona, usklađenost proizvoda sa zahtjevom za opštu bezbjednost ocjenjuje se uzimajući u obzir posebno sljedeće elemente:

- a) bosanskohercegovačke standarde kojima se preuzimaju relevantni evropski standardi, osim onih koji su navedeni u članu 5. stav (2) ovog zakona,
- b) druge bosanskohercegovačke standarde,
- c) kodekse dobre prakse za bezbjednost proizvoda koji su na snazi u odgovarajućem području,
- d) posljednja dostignuća nauke, tehnike i tehnologije,
- e) razumna očekivanja potrošača u vezi sa bezbjednošću.

Član 7

(Sprovođenje nadzora nad tržištem)

U smislu odredaba ovog zakona, nadzor nad tržištem u pogledu bezbjednosti proizvoda sprovode:

- a) Agencija za nadzor nad tržištem Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija), koja obavlja poslove i zadatke u okviru nadležnosti propisanih Zakonom o nadzoru nad tržištem u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH" br. 45/04 i 44/07),
- b) inspekcijски organi Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, u skladu sa posebnim zakonima i drugim propisima (u daljnjem tekstu: nadležni inspekcijски organi), koji obavljaju

inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona s ciljem ispunjenja zahtjeva za opštu bezbjednost i određuju i preduzimaju odgovarajuće upravne mjere i radnje kako bi se osigurala usklađenost proizvoda sa propisanim kriterijumima iz ovog zakona.

Član 8

(Zaštitna klauzula)

Nadležni inspekcijski organi preduzeće odgovarajuće mjere s ciljem sprečavanja stavljanja proizvoda na tržište, ili naložiti njegovo povlačenje sa tržišta ili povrat proizvoda od potrošača, ako postoje dokazi da je taj proizvod opasan, uprkos njegovoj usklađenosti sa kriterijumima iz čl. 5. i 6. ovog zakona.

GLAVA III - OBAVEZE PROIZVOĐAČA I DISTRIBUTERA

Član 9

(Obaveze proizvođača)

(1) Proizvođač je dužan da, u granicama svoje djelatnosti, pruža potrebne informacije potrošačima koje će im omogućiti da procijene rizik svojstven proizvodu tokom perioda njegove uobičajene ili razumno predvidljive upotrebe kada takvi rizici nisu jasno vidljivi bez odgovarajućih upozorenja, te da preduzmu mjere opreza protiv tih rizika.

(2) Upozorenja iz stava (1) ovog člana ne oslobađaju proizvođača od obaveza da ispunjava i druge zahtjeve propisane ovim zakonom.

(3) Proizvođač je dužan da, u granicama svoje djelatnosti, preduzima mjere u skladu sa karakteristikama proizvoda koje isporučuje, a koje mu omogućavaju da:

- a) bude upoznat sa rizicima koje ti proizvodi mogu predstavljati;
- b) preduzme odgovarajuće radnje, uključujući povlačenje takvih proizvoda sa tržišta, odgovarajuće i efikasno upozoravanje potrošača ili povrat proizvoda od potrošača, kada je to neophodno da se izbjegnu ti rizici.

(4) Mjere iz stava (3) ovog člana, između ostalog, uključuju:

- a) navođenje podataka na proizvodu ili njegovom pakovanju, kojima se identifikuju proizvođač i proizvod: naziv i puna adresa proizvođača, naziv i tip ili model proizvoda, i ako postoji, serijski broj proizvoda,
- b) ispitivanje uzoraka proizvoda na tržištu, razmatranje prigovora i vođenje registra prigovora, te informisanje distributera o ovim mjerama.

(5) Radnje iz stava (3) tačka b) ovog člana proizvođač preduzima dobrovoljno ili po nalogu nadležnih inspekcijskih organa. Proizvođač preduzima mjeru povrata proizvoda od potrošača kao posljednju mjeru samo kada druge mjere nisu dovoljne za sprečavanje rizika, kada to smatra neophodnim ili kada je dužan da to uradi u skladu sa mjerom koju je izrekao nadležni inspekcijski organ.

Član 10

(Obaveze distributera)

(1) S ciljem osiguranja poštovanja zahtjeva za opštu bezbjednost proizvoda, distributer je dužan da postupa sa dužnom pažnjom, na način da ne snabdijeva potrošače proizvodima za koje zna ili bi na osnovu raspoloživih informacija i profesionalnog znanja i iskustva morao znati da nisu usklađeni sa zahtjevima za bezbjednost.

(2) Distributer je, u granicama svoje djelatnosti, takođe dužan da učestvuje u praćenju bezbjednosti proizvoda stavljenih na tržište, a naročito tako što:

- a) prosljeđuje informacije o rizicima koje proizvod može predstavljati,
- b) vodi i stavlja na raspolaganje dokumentaciju neophodnu za praćenje porijekla proizvoda,
- c) saraduje u sprovođenju mjera i radnji koje preduzimaju proizvođači, nadležni inspekcijski organi i Agencija s ciljem izbjegavanja rizika,
- d) preduzima mjere koje omogućavaju efikasniju saradnju sa proizvođačima, nadležnim inspekcijskim organima i Agencijom.

Član 11

(Zajedničke obaveze proizvođača i distributera)

(1) Ukoliko proizvođač i distributer, na osnovu raspoloživih informacija i profesionalnog znanja i iskustva, znaju ili bi trebalo da znaju da proizvod koji su stavili na tržište predstavlja rizik za potrošače i koji nije u skladu sa zahtjevom za opštu bezbjednost, dužni su da o tome odmah obavijeste Agenciju, naročito dajući podatke o mjerama i radnjama preduzetim da se spriječi rizik za potrošače.

(2) Proizvođači i distributeri su dužni da, u granicama svoje djelatnosti, saraduju sa nadležnim inspekcijskim organima i Agencijom u sprovođenju mjera i radnji preduzetih radi izbjegavanja rizika koje predstavljaju proizvodi koje oni isporučuju ili su ih već isporučili.

(3) Savjet ministara Bosne i Hercegovine posebnim propisom utvrđuje sadržaj i procedure u pogledu posebnih zahtjeva za obavještanje i saradnju iz ovog člana.

GLAVA IV - NADZOR

Član 12

(Nadzor nad sprovođenjem zakona)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona obavljaće Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine i nadležna ministarstva entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

GLAVA V - KAZNE NE ODREDBE

Član 13

(Teži prekršaji)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 25.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- a) suprotno članu 3. ovog zakona, stavi na tržište proizvod koji nije bezbjedan;
- b) suprotno članu 4. ovog zakona, proizvede, stavi na tržište, uveze ili izveze opasnu imitaciju iz člana 2. tačka i) ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.500 KM do 10.000 KM kazniće se preduzetnik i/ili fizičko lice za prekršaje iz stava (1) ovog člana.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.000 KM kazniće se odgovorno lice pravnog lica za prekršaje iz stava (1) ovog člana.

Član 14

(Lakši prekršaji)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 KM do 5.000 KM kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- a) suprotno članu 9. stav (1) ovog zakona, ne obavijesti na odgovarajući način potrošače ili ne preduzme odgovarajuće mjere kako bi im omogućio da izbjegnju rizik;
- b) suprotno članu 9. stav (3) tačka b) ovog zakona, ne preduzme odgovarajuće radnje, uključujući povlačenje neusklađenih proizvoda sa tržišta, odgovarajuće i efikasno upozoravanje potrošača ili povrat proizvoda od potrošača kada je neophodno da se izbjegnju rizici koje predstavlja taj proizvod;
- c) suprotno članu 10. stav (2) tačka b) ovog zakona, ne vodi dokumentaciju za praćenje porijekla proizvoda, odnosno na zahtjev nadležnog inspeksijskog organa ne stavi na raspolaganje dokumentaciju koja omogućava praćenje porijekla proizvoda;
- d) suprotno članu 11. stav (1) ovog zakona, ne obavijesti Agenciju o rizicima koje predstavlja proizvod koji je stavljen na tržište;
- e) suprotno članu 11. stav (2) ovog zakona, uskrati saradnju sa nadležnim inspeksijskim organima i Agencijom.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 500 KM do 2.500 KM kazniće se preduzetnik ili fizičko lice za prekršaje iz stava (1) ovog člana.

(3) Novčanom kaznom u iznosu od 100 KM do 500 KM kazniće se odgovorno lice pravnog lica za prekršaje iz stava (1) ovog člana.

GLAVA VI - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 15

(Rok za donošenje propisa)

(1) Savjet ministara Bosne i Hercegovine donijeće propis iz člana 11. stav (3) ovog zakona u roku od 60 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

(2) Do donošenja propisa iz stava (1) ovog člana primjenjivaće se važeći podzakonski akti, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

(3) U slučaju saznanja o proizvodu ili grupi proizvoda koji predstavljaju ozbiljan rizik po zdravlje i bezbjednost potrošača, koja zahtijevaju donošenje odluke kojom se zabranjuje ili ograničava uvoz, stavljanje na tržište i izvoz tih proizvoda, Savjet ministara Bosne i Hercegovine, najkasnije u roku od 30 dana, donijeće odluku kojom će bliže urediti postupanje proizvođača i distributera u ovoj oblasti.

Član 16

(Prestanak važenja ranijeg zakona)

Stupanjem na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o opštoj sigurnosti proizvoda ("Službeni glasnik BiH", broj 45/04).

Član 17

(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".